

Vastaus valtuustoaloitteeseen / Kokkolaan sähköpotkulautojen vuokraukselle selkeät pelisäännöt ja lupakäytännöt

Kaupunginvaltuusto 10.03.2025 § 28

Valtuutettu Koljonen jätti seuraavan valtuustoaloitteen:

“Sähköpotkulaudat ja erityisesti vuokrattavat sellaiset ovat kesästä 2022 olleet hyvin näkyvästi esillä laajasti Kokkolan kaupunkikuvassa. Viime kesänä vuokrattavien sähköpotkulautojen toiminta-alueita kantakaupungin alueella kasvatettiin. Vuokrausta odottavia sähköpotkulautoja ei ole voinut olla huomaamatta pyöriteidemme ja lukuisten katujen varsilla. Osa on siististi pyörätien sivussa odottamassa seuraavaa vuokraajaa, mutta moni on jopa keskellä pyörätietä tai kaatuneena poikittain. Sähköpotkulautojen hallitsematon pysäköinti jalkakäytävälle ja pyörätielle tai kadun reunaan varaa katutilaa muulta käytöltä, heikentää esteettömyyttä ja lisää vahinkoriskejä. Nämä huonosti jätetyt (tai mahdollisesti jonkun muun siirtämät tai kaatamat), käytännössä hylätyt, sähköpotkulaudat muodostavat olennaisen haitan ja esteen muulle kevyelle liikenteelle sekä myös autoliikenteelle katujen varsilla. Kumossa poikittain kadun varressa olevaa sähköpotkulautaa voi elokuun hämärässä olla hyvin hankala havaita, jolloin törmäämisen ja vahingon riski kasvaa. Sama kaatunut sähköpotkulauta on joillakin katuosuuksilla saattanut lojua maassa poikittain useampia päiviä, odottamassa seuraavaa vuokraajaa. Mahdollisen vahingon sattua on hyvin vaikea osoittaa, että syy huolimattomaan jättämiseen on viimeisen käyttäjän syytä. Näiden niin kevyttä kuin autoliikennettäkin haittaavien tilanteiden poistaminen edellyttää selkeämpiä pelisääntöjä sähköpotkulautojen vuokraustoiminnalle.

Hallitus on 6.3.2025 tehnyt eduskunnalle esityksen mikroliikkumista koskevasta lainsäädännöstä. Lakiesitys pitää sisällään tarkempia säädöksiä juuri sähköpotkulautojen haasteisiin. Lain on tarkoitus astua voimaan jo 1.5.2025. Lakiesityksen mukaan nykyinen sääntely on todettu osittain puutteelliseksi ja ongelmia on aiheutunut siitä, että kunnilla ei ole nykyisin mahdollisuuksia ohjata kunnan alueella tapahtuvaa mikroliikkumista riittävän tehokkaasti. Tilannetta on pyritty parantamaan muun muassa kuntien ja mikroliikenteen palveluntarjoajien välisillä vapaaehtoisilla sopimuksilla, liikennevalvonnalla ja turvallisuusviestinnällä. Näillä keinoin ei ole kuitenkaan saavutettu toivottuja lopputuloksia, vaikka onnettomuudet ovatkin vähentyneet esimerkiksi Helsingissä käyttöön otettujen viikonloppurajoitusten seurauksena. Mikroliikennepalvelun tarjoaminen ei ole Suomessa luvanvarainen elinkeino. Palveluntarjoajat toimivat avoimilla markkinoilla, joilla elinkeinon harjoittamista sääntelee pääasiassa yleinen elinkeinolainsäädäntö, kuluttajaturvallisuuslainsäädäntö ja palvelun tarjoamisen hyvän tavan mukaisuus. Lisäksi palvelun tarjoamiselle merkityksellisiä ovat muun muassa tieliikennelaki ja ajoneuvolaki. Esimerkiksi kunnilla ei nykyisin ole toimivaltaa rajoittaa mikroliikennepalveluiden

tarjoamista, koska siitä ei ole säädetty erikseen lailla. Kunnat voivat tienpitäjinä kuitenkin ohjata mikroliikkumista liikenteenohjauksen keinoin.

Lakiehdotuksessa kaupungeille ollaan antamassa kaupungeille ja kunnille kustannustehokkaat ja paikalliset tarpeet huomioitavat työkalut mikroliikenteen hallintaan mikroliikennelupien kautta. Tavoitteena on helpottaa yhteiskäyttöisten, liikenteen palveluna vuokralle tarjottavien ajoneuvojen hallintaa kaupunkien ja kuntien katutilassa erityisesti liikenneturvallisuuden ja katutilan esteettömyyden näkökulmasta. Laissa tullaan säätämään, että yhteiskäyttöisten kevyiden sähköajoneuvojen tai polkupyörien vuokralle tarjoaminen kunnan hallinnoimalla alueella edellyttäisi jatkossa, että palveluntarjoajalla on voimassa oleva mikroliikennelupa, jonka myöntää kunta. Kunnat voisivat määritellä muun muassa erilaisia pysäköinti- ja nopeusrajoitusalueisiin liittyviä lupaehtoja kunnan alueelle. Mikroliikenteen palveluntarjoaja asettaisi alueet voimaan esimerkiksi sovelluksen kautta ajoneuvoihin asetettavilla teknisillä rajoituksilla.

Ajoneuvojen siirtolakiin lisättäisiin myös uusi mikroliikennelupaan liittyvän ajoneuvon siirtoa koskeva pykälä. Mikroliikenneluvan lupaehtojen vastaisesti tai ilman voimassa olevaa mikroliikennelupaa kunnan hallinnoimalle alueelle pysäköity ajoneuvo voitaisiin siirtää välittömästi.

Kokkolan kaupungin tulee varautua uuden lainsäädännön voimaantuloon ja luoda selkeät pelisäännöt sekä lupakäytännöt mikroliikennepalveluille. Tällä hetkellä joitakin alueita Kokkolassa on rajattu sähköpotkulautojen pysäköinnin ulkopuolelle, mutta vapaata pysäköintiä tulisi merkittävästi rajoittaa nykyisestä. Sähköpotkulautojen pysäköiminen pyöriteille ja katujen varteen tulee kieltää muuta liikennettä häiritsevänä ja ohjata pysäköintiasemiin nykyisen asemattoman toiminnan sijaan. Sähköpotkulautojen pysäköintiasemat tulee sijoittaa mm. julkisten pysäköintialueiden, markettien, liikkeiden ja vastaavien alueiden yhteyteen ja olla selkeästi merkittyjä sekä rajattuja. Tällöin myös palvelun käyttäjillä olisi paremmin tiedossa, missä vuokrattavia lautoja on mahdollisesti saatavilla. Samalla tulee tarkastella myös muita tarvittavia käyttörajoituksia, niin nopeuksien kuin ajallisten rajoitteidenkin osalta, jotta mikroliikenne Kokkolassa on paitsi sen käyttäjille turvallisempaa, turvallisempaa myös muulle liikenteelle ja jalankulkijoille.“

Liite A

Allekirjoitettu valtuustoaloite

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti merkitä aloitteen pöytäkirjaansa ja saattaa sen kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Valtuustoaloitteen (10.3.2025) jälkeen mikroliikennettä ohjaava laki on astunut voimaan 1.8.2025. Kunnille annettiin 1 kuukausi aikaa joko ottaa mikroliikennelupa käyttöön tai käyttää siirtymäaikaa enintään 1.1.2026 asti.

Kaupunkisuunnittelussa asiaa on työstetty aktiivisesti kevästä 2025 lähtien. Mikroliikennelupaa ja sen käyttöönottoa käsiteltiin kaupunkirakennelautakunnassa 20.8.2025 § 95. Tällöin päätettiin, että mikroliikenneluvan periaatteista päättää kaupunkirakennelautakunta, mikroliikenneluvan myöntäminen lisätään liikenneinsinöörin toimivaltaan, siirtymäaika otetaan käyttöön mikroliikenneluvan käyttöönotossa ja mikroliikenneluvasta perittävä maksu lisätään valmistelun jälkeen kaupunkirakennelautakunnan taksoihin. Mikroliikenneluvan periaatteet ja lupaehdot ovat menossa kaupunkirakennelautakuntaan käsiteltäviksi syksyllä 2025. Ne ovat valmistelun osalta valmiina kaupunkisuunnittelussa.

Tulevassa mikroliikenneluvassa on lupaehtoja liikennöintikauden, pysäköinnin, ajonopeuksien, ajokieltoalueiden ja anonymisoidun tiedon luovuttamisen osalta. Lupaehdot perustuvat liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden parantamisen sekä kunnossapidon sujuvuuden varmistamisen lisäksi myös aikaisempiin kokemuksiin. Lupaehtoja valmistellessa on huomioitu realistisesti käytössä olevat resurssit suunnittelun ja valvonnan osalta.

Valmistelluissa lupaehdoissa pysäköinnin rajoittamisen osalta on keskitytty liikenneturvallisuuden kannalta esille nousseisiin yksittäisiin paikkoihin, kaupungin alikulkuihin sekä ydinkeskustaan. Ruotsalainen Standab testaa Kokkolassa kauden 2025 aikana lataavia pysäköintitelineitä, jotka samalla keskittävät pysäköintiä alueella ja kokeilu kerää samalla arvokasta tietoa pysäköintikäyttäytymisestä. Lyhyillä matkoilla ja erityisesti kaupunkien keskustoissa yhteiskäyttöiset sähköpotkulaudat ovat joustava vaihtoehto matkustamiseen henkilöauton sijasta ja ne täydentävät joukkoliikenteen katvealueita. Esimerkiksi näistä syistä myös palvelun liikaa rajoittamista pyritään välttämään liikenneturvallisuus ja aikaisemmat kokemukset huomioiden.

Mahdollisuus haitallisesti pysäköidyn ajoneuvon lähisiirrosta välivarastointipaikalle on sisällytetty valmisteltuihin mikroliikenneluvan lupaehtoihin. Lähisiirron toteuttaisi kunnallinen pysäköinninvalvonta. Siirtoihin käytettävät pysäköinninvalvonnan, jo valmiiksi tehokkaasti käytössä olevat, henkilöstöresurssit on arvioitava realistisesti toteutuksessa.

Lisäksi liikenneturvallisuuden kannalta tärkeä huomio uuden lain myötä on se, että kevyellä sähköajoneuvolla ajamiseen on asetettu 0,5 promillen raja, joka antaa poliisille paremmat mahdollisuudet

asiaan puuttumiseen. Tämän vaikutusta esimerkiksi viikonloppujen yölliseen ajokäyttämiseen on tarkoitus seurata.

Kaupunginjohtaja Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto

1 merkitsee tiedoksi annetun selvityksen.

2 katsoo aloitteen tulleen käsitellyksi.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.

Kaupunginvaltuusto 22.09.2025
53/00.01.06/2025

Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto päättää

1 merkitä tiedoksi annetun selvityksen.

2 katsoa aloitteen tulleen käsitellyksi.

Päätös